

Lag om ändring i naturvårdslagen (1964: 822);

given Stockholms slott den 19 december 1972.

SFS 1972: 779

Utkom från trycket
den 28 dec. 1972

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott att i fråga om naturvårdslagen (1964: 822) förordna,

dels att 30 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 31 § skall betecknas 30 §,

dels att 25—28, 33, 34, 36, 46 och 48 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 31 §, av nedan angivna lydelse.

Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelser

1 § Naturen utgör en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Envar skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med naturen.

Kan vid arbetsföretag eller eljest skada å naturen ej undvikas, skola skäligen åtgärder vidtagas för att begränsa eller motverka skadan.

2 § Naturvården är en såväl statlig som kommunal angelägenhet.

Länsstyrelsen har att verka för naturvården i länet.

Statens naturvårdsverk har överinseende över naturvården i riket.

3 § Vid prövning av fråga rörande naturvård skall tillbörlig hänsyn tagas till övriga allmänna och enskilda intressen som beröras av frågan.

3 a § Om skydd mot vattenförorening, luftförorening, buller och andra sådana störningar finnas bestämmelser i miljöskyddslagen den 29 maj 1969 (nr 387).

Nationalparker

4 § I syfte att bevara större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligen oförändrat skick kan kronan tillhörig mark avsättas till nationalpark.

¹ Prop. 1972: 111 bil. 2 och 3, CU 35, rskr 348.

5 § Angående nationalparkers vård och förvaltning förordnar Konungen.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer äger för varje särskild nationalpark meddela de föreskrifter beträffande rätten att färdas över nationalparken eller eljest vistas där ävensom angående ordningen i övrigt inom området, som finnas erforderliga för att trygga ändamålet med nationalparken.

6 § Enligt 5 § meddelade föreskrifter skola ej lända till inskränkning i redan uppkommen enskild rätt.

Ej heller skola sådana föreskrifter föranleda inskränkning i lapparna medgivna rättigheter till bete, skogsfång, fiske eller jakt efter andra djur än björn, lo, älg och örn eller innebära hinder för lapparna att eljest uppehålla sig inom nationalparken eller att där medföra hundar för bevakning av renjordar.

Naturreservat

7 § Område, som finnes böra särskilt skyddas eller vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet eller eljest märkliga beskaffenhet eller emedan området är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv, må av länsstyrelsen förklaras som naturreservat.

8 § I beslut om bildande av naturreservat skall angivas grunden för beslutet samt föreskrivas de inskränkningar i rätt att förfoga över fastighet som finnas nödiga för att trygga ändamålet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, täktverksamhet, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel.

Finnes sedermera att ny grund bör gälla för reservatet eller att ytterligare inskränkningar erfordras, äger länsstyrelsen meddela härav påkallat beslut.

9 § Erfordras för tillgodoseende av ändamålet med naturreservat att vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar anläggas inom området eller att där företages gallring, röjning, slätter, plantering, avspärrning eller dylik åtgärd eller att allmänheten beredes tillträde till mark inom området där den eljest ej skulle ägt att fritt färdas, må länsstyrelsen förplikta ägaren att tåla sådant intrång.

10 § Länsstyrelsen äger meddela sådana föreskrifter om vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservat som erfordras för att trygga ändamålet med reservatet.

11 § Då fråga uppkommit om bildande av naturreservat eller om meddelande av beslut enligt 8 § andra stycket, må länsstyrelsen för viss tid, högst tre år, meddela förbud mot att beträffande det berörda området utan länsstyrelsens tillstånd vidtaga åtgärd som strider mot syftet med

de ifrågasatta reservatföreskrifterna. Om särskilda skäl äro därtill, må förbudets giltighetstid av länsstyrelsen förlängas med högst tre år.

12 § Om synnerliga skäl äro därtill, må länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut enligt 7—10 §§. Länsstyrelsen må ock i särskilda fall medgiva undantag från meddelade reservatföreskrifter.

Meddelas beslut enligt första stycket för att lämna rum för arbetsföretag, äger länsstyrelsen föreskriva att företaget skall bekosta särskild undersökning av naturreservatet eller särskild åtgärd för att bevara det.

Naturminnen

13 § Till fastighet hörande naturföremål, som finnes böra särskilt skyddas eller vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet eller eljest märkliga beskaffenhet, må jämte erforderligt område på marken av länsstyrelsen fridlysas såsom naturminne. Markområdet skall avpassas efter vad som kräves för att bevara naturföremålet och bereda med hänsyn till dess art och betydelse nödigt utrymme däromkring.

Vad i 8—12 §§ stadgas om naturreservat skall i tillämpliga delar gälla beträffande naturminne.

Särskilda bestämmelser till skydd för växt- och djurarter

14 § Är fara att växtart försvinner eller utsättes för plundring, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela förbud att inom landet eller del därav borttaga eller skada växt av den arten där den växer vilt.

Är fara att djurart försvinner, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela förbud att inom landet eller del därav döda, skada eller fånga vilt levande djur av den arten, då det ej sker till försvar mot angrepp på person eller egendom, så ock att borttaga eller skada sådant djurs ägg, rom eller bo. Beträffande djur, vars dödande eller fångande är att hänföra till jakt eller fiske, skall dock gälla vad därom särskilt stadgas.

Förbud enligt denna paragraf skall ej utgöra hinder mot avverkning av skog eller eljest mot marks ändamålsenliga nyttjande.

Särskilda bestämmelser till skydd för friluftslivet

15 § För att åt allmänheten trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv vid havet eller vid insjö eller vattendrag äger länsstyrelsen förordna att visst strandområde skall vara strandskyddsområde.

Strandskyddsområde skall omfatta land- och vattenområde inom det avstånd från strandlinjen som prövas erforderligt med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall, dock högst 300 meter från nämnda linje vid normalt medelvattenstånd.

Strandskyddsområde skall ej omfatta område som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan.

15 a § Har fråga uppkommit om att meddela förordnande enligt 15 § beträffande strandområdena inom viss del av länet men har utredning om förutsättningarna för åtgärden ej slutförts, må länsstyrelsen för att säkerställa åtgärdens genomförande förordna att dessa områden tillfälligt skall vara strandskyddsområden.

Förordnande enligt första stycket skall meddelas för viss tid, högst tre år. Om särskilda skäl föreligga, må länsstyrelsen förlänga förordnandets giltighetstid med högst tre år.

Föreligga ej längre tillräckliga skäl för förordnande enligt första stycket skall förordnandet omedelbart hävas.

16 § Inom strandskyddsområde må icke utan länsstyrelsens tillstånd helt ny byggnad uppföras eller befintlig byggnad ändras för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det, vartill byggnaden tidigare varit använd och ej heller utföras grävnings- och andra förberedelsearbeten för bebyggelse som nu sagts. Meddelas tillstånd, skall länsstyrelsen bestämma i vilken utsträckning mark må tagas i anspråk såsom tomt för byggnaden.

Vill någon i annat fall inom strandskyddsområde utföra anläggning varigenom mark tages i anspråk såsom tomt eller tillträdet till mark inom området, där allmänheten eljest skulle ägt att fritt färdas, på annat sätt hindras eller försvåras, äger han påkalla tillståndsprövning hos länsstyrelsen. Har anläggning som här avses utförts utan tillstånd eller i strid mot givet tillstånd och finnes den avsevärt inskränka allmänhetens rörelsefrihet, må länsstyrelsen förelägga ägaren att vidtaga erforderliga återställningsåtgärder.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke gälla anläggning som erfordras för försvaret, jordbruket, fisket, skogsskötseln, renskötseln eller den allmänna samfärdseln och ej tillgodoser bostadsändamål.

17 § Finnes på område, som är av väsentlig betydelse för friluftslivet, eller i områdets närhet stängsel som hindrar eller avsevärt försvårar tillträdet till mark inom området där allmänheten eljest skulle ägt att fritt färdas, må länsstyrelsen förelägga den som håller stängslet att anordna grind eller annan genomgång. Är det uppenbart att stängslet endast avser att utestänga allmänheten från området, må föreläggande meddelas om borttagande av stängslet. Vad nu sagts om stängsel skall äga motsvarande tillämpning beträffande dike.

Särskilda bestämmelser till skydd för landskapsbilden

18 § Tåkt av sten, grus, sand eller lera för annat ändamål än markinnehavarens husbehov må ej ske utan länsstyrelsens tillstånd. Vad nu sagts avser dock ej tåkt inom vattenområde och inkräktar ej heller på rätt som meddelas genom inmutning enligt gruvlagen eller genom beslut av Konungen.

Länsstyrelsen äger förelägga den som söker tåkttillstånd att, vid äventyr att ansökningen avvisas, framlägga tåktplan av erforderlig omfattning. I samband med tillstånd må länsstyrelsen meddela sådana före-

skriffter att företagets menliga inverkan på landskapsbilden såvitt möjligt begränsas eller motverkas. Tillstånd må för sin giltighet göras beroende av att säkerhet ställes för fullgörandet av sålunda föreskrivna åtgärder.

Om fullgörandet av föreskriven åtgärd ankommer på annan än markens innehavare, är innehavaren skyldig tåla att åtgärden vidtages.

19 § Finnes anledning antaga att nybyggnad, upplag eller annat arbetsföretag av visst slag, som ej omfattas av tillståndstvång enligt 18 §, skulle inom visst område komma att i väsentlig mån skada landskapsbilden, äger länsstyrelsen förordna att företag av det slaget icke må utföras inom området utan länsstyrelsens tillstånd.

I samband med tillstånd må länsstyrelsen meddela sådana föreskrifter att företagets menliga inverkan på landskapsbilden såvitt möjligt begränsas eller motverkas.

Bestämmelserna i denna paragraf skola ej avse bebyggelse inom område, som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, och ej heller företag vars tillåtlighet skall prövas enligt vattenlagen eller miljöskyddslagen.

20 § Kan arbetsföretag, som ej omfattas av tillståndstvång enligt 18 eller 19 §, komma att väsentligt ändra landskapsbilden, bör, innan företaget utföres, samråd ske med länsstyrelsen.

Beträffande arbetsföretag som sägs i första stycket äger länsstyrelsen förelägga företagaren att vidtaga de åtgärder som, utan att vara oskäligt betungande, finnas erforderliga för att begränsa eller motverka skada på landskapsbilden.

Bestämmelserna i denna paragraf skola ej avse bebyggelse inom område, som ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, och ej heller företag vars tillåtlighet skall prövas enligt vattenlagen eller miljöskyddslagen.

21 § Har byggnad inom område, som ej ingår i fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan, lämnats att förfalla och skadas därigenom landskapsbilden i väsentlig mån, äger länsstyrelsen förelägga ägaren att riva eller iståndsätta byggnaden eller annorledes avhjälpa skadan i den mån detta ej kan anses oskäligt betungande.

22 § Tavla, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning för reklam, propaganda eller liknande ändamål må ej finnas varaktigt anbringad utomhus utan länsstyrelsens tillstånd.

Vad i första stycket sägs gäller icke anordning som tjänar till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet och ej heller anslagstavla för meddelanden rörande kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller dylikt. Dock må hos länsstyrelsen sökas tillstånd jämväl beträffande anordning som här avses. Har sådan anordning anbringats utan tillstånd eller i strid mot givet tillstånd och finnes den vara uppenbart vanprydande i landskapsbilden, må länsstyrelsen meddela föreläggande om avlägsnande av anordningen eller vidtagande av annan erforderlig åtgärd därmed.

Bestämmelserna i denna paragraf avse ej anordning för vilken byggnadslov erfordras eller givits.

Särskilda bestämmelser till skydd mot nedskräpning

23 § Envar skall tillse att han ej skräpar ned utomhus, vare sig i naturen eller inom bebyggda områden, med plåt, glas, plast, papper, avfall eller annat.

24 § Har på viss plats i naturen skräpats ned eller eljest osnyggats, äger hälsovårdsnämnden förelägga den som vållat eller eljest är ansvarig för nedskräpningen eller osnyggandet att i ordningställa platsen samt vidtaga erforderliga förebyggande åtgärder för framtiden.

Vad nu sagts skall dock ej gälla, där enligt särskilda föreskrifter frågan om platsens iordningställande skall prövas i annan ordning.

Ersättningsbestämmelser

25 § Ägare av fastighet och innehavare av särskild rätt till fastighet äro berättigade till ersättning av kronan i den utsträckning som anges i 26 och 28—30 §§. Att i vissa fall även borgenär, som har panträtt i fastigheten, är berättigad till ersättning framgår av 34 § andra stycket. Om inlösen av fastighet stadgas i 27 §.

I fråga om ersättning och inlösen skall expropriationslagen (1972: 719) i tillämpliga delar lända till efterrättelse i den mån avvikande bestämmelser ej meddelas i denna lag. 4 kap. 3 § expropriationslagen skall äga tillämpning i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

26 § Medföra föreskrifter enligt 8 eller 9 § att pågående markanvändning avsevärt försvåras eller att mark tages i anspråk, äro fastighetsägaren och innehavare av särskild rätt till fastigheten berättigade till ersättning av kronan för den skada de härigenom lida.

Innebär föreskrift enligt 8 § förbud att vidtaga viss åtgärd utan länsstyrelsens tillstånd, må ersättning i anledning av den föreskriften ej utgå med mindre tillstånd vägrats eller förenats med särskilda villkor.

Innebära föreskrifter enligt 8 eller 9 § förbud mot täktverksamhet, som avses i 18 §, eller medföra sådana föreskrifter att tillstånd till täktverksamhet vägras eller förenas med föreskrifter, och är i fall som nu sagts ej fråga om hinder i pågående markanvändning, äger 29 § motsvarande tillämpning.

Har förbud meddelats enligt 11 § och vägras tillstånd som där avses, äger vad i första stycket stadgas om föreskrifter enligt 8 eller 9 § motsvarande tillämpning.

27 § Uppkommer i fall som avses i 26 § första stycket synnerligt men vid användningen av fastigheten, må ägaren fordra att fastigheten löses. Därvid äger 26 § andra stycket motsvarande tillämpning.

28 §² Har sedan förordnande meddelats enligt 19 § tillstånd som där avses vägrats eller förenats med föreskrifter och föranleder detta att pågående markanvändning avsevärt försvåras, äro fastighetsägaren och innehavare av särskild rätt till fastigheten berättigade till ersättning av kronan för den skada de härigenom lida.

29 § Har tillstånd som avses i 18 § vägrats eller förenats med föreskrifter och kan till följd härav marken av ägaren användas allenast på sätt som står i uppenbart missförhållande till dess värde vid tiden för denna lags ikraftträdande, är ägaren berättigad till ersättning av kronan för den skada han härigenom lider. Detsamma gäller om innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken som upplåtits före lagens ikraftträdande.

Frågan huruvida rätt till ersättning föreligger skall bedömas med hänsyn till den fastighetsindelning som gällde vid tiden för lagens ikraftträdande.

30 § Har den som håller stängsel anordnat grind eller annan genomgång på grund av föreläggande enligt 17 §, är han berättigad att av kronan erhålla ersättning härför ävensom för underhåll av genomgången. Ersättning skall dock icke utgå, om det är uppenbart att stängslet endast avser att utestänga allmänheten från område där den eljest skulle ägt att fritt färdas.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, då på grund av föreläggande enligt 17 § övergång anordnats över dike.

31 § Ersättning enligt 26 § sista stycket skall bestämmas att utgå med visst årligt belopp. Ersättningen må, om särskilda skäl äro därtill, avräknas å gottgörelse som sedermera kan komma att utgå jämlikt 26 § första stycket eller 27 §.

Om särskilda skäl äro därtill, må jämväl ersättning enligt 26 § första stycket eller 28—30 § på begäran antingen av kronan eller av fastighetsägaren eller annan sakägare fastställas att utgå med visst årligt belopp med rätt för kronan och den ersättningsberättigade att erhålla omprövning vid ändrade förhållanden.

32 § Innan beslut fattas som kan föranleda ersättningsskyldighet enligt denna lag, äger länsstyrelsen förelägga den, som vill göra anspråk på ersättning eller fordra inlösen av fastighet, att inom viss tid, minst två månader, göra anmälan därom hos länsstyrelsen vid påföljd att han eljest skall hava förlorat sin talan.

Vad i fråga om ersättning eller lösen avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan kronan och sakägare skall gälla jämväl mot den som efter det rätten till gottgörelse uppkom förvärvat sakägarens rätt i avseende å fastigheten.

33 §³ Har ej överenskommelse träffats om ersättning enligt 26 eller 28—30 § eller om inlösen av fastighet enligt 27 § och har icke den, som

² Ändringen innebär bl. a. att andra och tredje styckena upphävs.

³ Senaste lydelse 1971: 541.

vill göra anspråk på ersättning eller fordra inlösen, jämlikt 32 § första stycket förlorat sin talan, åligger det honom att väcka talan mot kronan hos fastighetsdomstolen inom ett år från det laga kraft åkommit det beslut varå anspråket grundas, vid påföljd att han eljest går rätten därtill förlustig.

Kronan äger, då fråga uppkommit om meddelande av föreskrifter enligt 8 eller 9 §, vid fastighetsdomstolen väcka talan mot sakägare om fastställande av de villkor som, därest föreskrifterna meddelas, skola gälla beträffande ersättning eller inlösen. Meddelas ej föreskrifter av det innehåll, som förutsatts vid fastighetsdomstolen, inom ett år från det målet avgjorts genom lagakraftägande dom, skall domen ej längre vara bindande för parterna.

34 §⁴ Är fastighetsägaren enligt 26 § första stycket eller 28 eller 29 § tillkommande ersättning bestämd att utgå på en gång och har fastigheten genom det beslut, som föranlett rätten till ersättning, undergått sådan minskning i värde att den kan antagas ej utgöra full säkerhet för borgenär, som då rätten till ersättning uppkom hade panträtt i fastigheten, skall ersättningen nedsättas hos länsstyrelsen.

Om borgenär som avses i första stycket lider förlust till följd av att nedsättning ej skett, har han rätt till ersättning av kronan för förlusten mot avskrivning å fordringshandlingen. Detsamma gäller, om borgenär lider förlust därigenom att ersättning blivit för lågt beräknad och ersättningen till följd av överenskommelse mellan kronan och den ersättningsberättigade eller av annan anledning ej blivit prövad av domstol. Talan om ersättning enligt detta stycke skall väckas vid fastighetsdomstolen.

35 § Har ersättning utgått med anledning av föreskrifter eller tillståndsvägran enligt denna lag och upphävas sedermera föreskrifterna helt eller delvis eller gives tillstånd, må markens ägare eller innehavare, om med hänsyn till hans nytta av beslutet och omständigheterna i övrigt så finnes skäligt, förpliktas att återgälda ersättningen eller del därav. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, om åtgärd företagits i strid mot föreskrifterna eller mot beslutet om tillståndsvägran samt länsstyrelsen och envar annan, som enligt 39 § äger söka handräckning, beslutar att icke påkalla rättelse.

Talan om återbetalning skall väckas vid fastighetsdomstolen inom ett år från det laga kraft åkommit det beslut varå anspråket grundas och senast tio år efter det ersättningen utbetalades, vid påföljd att rätten därtill eljest förloras.

36 §⁵ Ogillas yrkande om ersättning eller inlösen i mål som ej anhängiggjorts av kronan, tillämpas allmänna regler om rättegångskostnad. Om den som framställer ersättningsanspråk har haft skälig anledning att få sin talan om ersättning prövad av domstol, kan dock efter omständigheterna förordnas, att kronan skall ersätta honom hans rättegångskostnad eller att vardera parten skall bära sin kostnad.

⁴ Senaste lydelse 1971: 541.

⁵ Senaste lydelse 1971: 541. Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

37 § Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot förbud eller föreskrift som meddelats enligt 5, 8, 10, 11 eller 14 §,

2. bryter mot 16 § första stycket första punkten,

3. utför täkt eller annat arbetsföretag i strid mot 18 § eller förordnande enligt 19 § eller föreskrift som meddelats i samband med tillstånd till företaget,

4. bryter mot 22 § första stycket, eller

5. åsidosätter stadgandet i 23 §, om ej gärningen sker på plats, till vilken allmänheten icke äger tillträde eller har insyn, eller gärningen är ringa.

38 § Den som gjort sig skyldig till gärning som sägs i 37 § må förpliktas att ersätta kostnad som föranledes därav.

39 § Har någon begått gärning som avses i 37 § 1—4, äger länsstyrelsen vid vite förelägga honom att rätta vad olagligen skett. Överexekutor äger ock meddela handräckning för sådant ändamål. Ansökan om handräckning må göras av allmän åklagare, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, länsarkitekten eller den kommunala myndighet som handhar naturvårdsfrågor. Beträffande sådan handräckning gälla enahanda bestämmelser som äro stadgade för det i 191 § utsökningslagen avsedda fallet.

Vid meddelande av föreläggande enligt 16 § andra stycket, 17 §, 20 §, 21 § eller 22 § andra stycket må länsstyrelsen utsätta vite. Efterkommes ej sådant föreläggande, skall på anmodan av länsstyrelsen utmätningsmannen föranstalta om att åtgärden vidtages.

Hälsovårdsnämnden må utsätta vite vid meddelande av föreläggande enligt 24 §. Efterkommes ej föreläggandet, äger nämnden låta vidtaga åtgärden på den försumliges bekostnad.

40 § Talan mot hälsovårdsnämnds beslut enligt denna lag föres hos länsstyrelsen genom besvär.

Talan mot länsstyrelsens beslut i ärende enligt 13, 17, 20, 21, 22, 24, 39 eller 47 § eller om föreläggande enligt 16 § föres hos kammarrätten genom besvär.

Mot annat beslut av länsstyrelse enligt denna lag föres talan hos Koningen genom besvär.

Statens naturvårdsverk äger för tillvaratagande av naturvårdens intressen föra talan mot beslut enligt denna lag eller enligt bestämmelser som meddelats med stöd av lagen.

41 § Förbud enligt 11 eller 14 § så ock förordnande enligt 15, 15 a eller 19 § skall lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

42 § Erfordras förberedande undersökning på marken innan beslut meddelas i naturvårdsärende, må sådan undersökning verkställas genom länsstyrelsens försorg.

43 § Närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

Övergångsbestämmelser^o

44 § Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965. Genom lagen upphävas strandlagen den 30 maj 1952 (nr 382) och naturskyddslagen den 21 november 1952 (nr 688).

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest stadgande, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

45 § I fråga om fridlysning, som skett med stöd av äldre lag, samt förbud, föreläggande, förordnande eller tillstånd som meddelats med stöd av 8, 16, 17, 20, 21, 23 eller 27 § naturskyddslagen eller 1 eller 2 § strandlagen skall så anses som om beslutet meddelats enligt motsvarande bestämmelse i nya lagen. I den mån förordnande enligt 21 § naturskyddslagen sammanfaller med det i 18 § nya lagen stadgade förbudet träder detta i stället för förordnandet.

Beträffande rätt till ersättning eller inlösen på grund av beslut angående fridlysning, föreläggande eller tillstånd, som meddelats före nya lagens ikraftträdande, skall äldre lag fortfarande gälla.

Vid tillämpning av 28 § nya lagen med anledning av förordnande enligt 21 § naturskyddslagen skall förordnandet anses meddelat vid nya lagens ikraftträdande.

46 § Tåktverksamhet, som pågår vid nya lagens ikraftträdande utan att tillstånd erfordrats enligt 21 § naturskyddslagen men som kräver tillstånd enligt 18 § nya lagen, må fortgå intill dess länsstyrelsen förordnar annat. För att verksamheten skall få fortgå efter den 30 juli 1965 erfordras dock att tillstånd sökts dessförinnan.

Har tillstånd till fortsatt tåkt vägrats eller förenats med föreskrifter och medför detta att kostnader, som nedlagts för fyndighetens tillvaratagande, bliva onyttiga, skall skälig gottgörelse utgå härför, om ej särskilda skäl äro däremot. Beträffande sådan gottgörelse skola bestämmelserna i 31 § andra stycket samt 32—36 §§ äga motsvarande tillämpning.

47 § Anordning, som avses i 22 § och som lagligen anbringats före nya lagens ikraftträdande, må bibehållas utan hinder av bestämmelserna i sagda paragraf. Finnes dylik anordning vara uppenbart vanprydande i landskapsbilden, må länsstyrelsen meddela föreläggande om avlägsnande av anordningen eller vidtagande av annan erforderlig åtgärd därmed. I fall som nu sagts skall vad i 39 § andra stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

Har någon enligt första stycket ålagts att avlägsna där omförmäld anordning, må länsstyrelsen, om särskilda skäl föranleda därtill, av allmänna medel tillerkänna honom ersättning för förlust med belopp högst

48 § Vad i 30 § första stycket andra punkten stadgas skall icke gälla med avseende å stängsel eller dike, som tillkommit före den 1 januari 1953 eller som tillkommit därefter men före nya lagens ikraftträdande och icke är beläget inom eller i närheten av strandskyddsområde enligt 1 § strandlagen eller 15 § nya lagen. Har den som håller sådant stängsel eller dike borttagit detsamma på grund av föreläggande enligt 17 §, är han berättigad att av kronan erhålla ersättning för kostnaderna.

1. Denna lag⁷ träder i kraft den 1 januari 1973.

2. Mål som före ikraftträdandet anhängiggjorts hos domstol prövas och handlägges enligt äldre bestämmelser. I fråga om betalning av ersättning och löseskilling som fastställts i sådant mål gäller också äldre bestämmelser.

3. Talan som väckes för utgången av år 1973 prövas enligt äldre bestämmelser om ersättning och inlösen, om det beslut varpå anspråket grundas har vunnit laga kraft före ikraftträdandet av denna lag.

4. Även om det beslut varpå anspråket grundas har vunnit laga kraft efter ikraftträdandet av denna lag, gäller fortfarande äldre bestämmelser angående ersättning såsom följd av att enligt 8, 9, 15, 16 eller 19 § föreskrifter har meddelats eller tillstånd till viss åtgärd vägrats eller förenats med villkor, om den som kräver ersättning har före den 1 september 1972 i den del kravet avser vidtagit påtagliga åtgärder för att få tillstånd ändring i pågående markanvändning. Oavsett om sådana åtgärder vidtagits, skall äldre bestämmelser också gälla, om föreskrifter enligt 8 eller 9 § har föregåtts av förbud enligt 11 § och förbudet meddelats före ikraftträdandet. Ersättningen skall bestämmas utan hänsyn till förväntningar om sådan ändrad användning av marken som innebär tätbebyggelse eller till värdestegring som efter lagens ikraftträdande uppkommit på grund av förväntningar om annan ändring i pågående markanvändning. Äldre bestämmelser får tillämpas endast om talan om ersättning väckes före utgången av år 1977 eller, om talan grundas på att tillstånd till viss åtgärd vägrats eller förenats med särskilda villkor, tillstånd sökts före samma tidpunkt och talan väckes inom ett år efter det att frågan om tillstånd slutligen prövats.

5. Bestämmelsen i 25 § andra stycket om tillämpning av 4 kap. 3 § expropriationslagen (1972: 719) gäller ej i fråga om värdeökning som ägt rum före utgången av juni 1971.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 19 december 1972.

GUSTAF ADOLF
(L. S.)

INGEMUND BENGTTSSON
(Jordbruksdepartementet)

⁷ Till 1972: 779.

